

Školní vzdělávací program

Předmět: Český jazyk a literatura

vedoucí autorského týmu: PaedDr. Eva Knopková

členové autorského týmu: Mgr. Renáta Blašková, Mgr. Tomáš Svoboda, Mgr. Michaela Svobodová
Mgr. Helena Chovančíková

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu:

Vyučovací předmět **Český jazyk a literatura** vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura, je tedy součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa gymnázia. Jazykové vyučování vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Český jazyk a literatura** má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: komunikační a slohové výchovy, jazykové výchovy a literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Předmět český jazyk a literatura je realizován ve všech ročnících gymnázia. V primě, sekundě, tercii a kvartě má časovou dotaci čtyři hodiny týdně. Výuka probíhá většinou ve třídách, součástí jsou krátkodobé i dlouhodobé projekty, poznávací exkurze apod.

Komplexní obsah vyučovacího předmětu je v nižších ročnících víceletého gymnázia organizačně členěn do tří složek s následující časovou dotací:

- jazyková výchova 2 hodiny týdně
- komunikační a slohová výchova 1 hodina týdně
- literární výchova 1 hodina týdně

Výuka probíhá s plným počtem žáků ve třídách, ale pro zvýšení její efektivnosti, zejména v projektovém vyučování, při praktickém procvičování učiva apod. lze vyučovat v primě až kvartě v tzv. dělené hodině s polovičním počtem žáků.

Vyučovací předmět český jazyk a literatura úzce spolupracuje s následujícími vyučovacími předměty, vzdělávacími obory a vzdělávacími oblastmi:

- cizí jazyky (Jazyk a jazyková komunikace)
- dějepis, občanská výchova (Člověk a společnost)
- zeměpis (Člověk a příroda)
- hudební výchova, výtvarná výchova (Umění a kultura)
- informatika (Informační a komunikační technologie)
- dramatická výchova, mediální a filmová výchova (volitelné předměty)

Do obsahu vyučovacího předmětu český jazyk a literatura jsou integrována následující **průřezová témata:**

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- Multikulturní výchova

- Mediální výchova
- Environmentální výchova

Výchovné a vzdělávací strategie:

Ke klíčovým kompetencím daného vyučovacího předmětu i celé vzdělávací oblasti patří zejména schopnost žáků chápat český jazyk v jeho historickém vývoji i v současné podobě, dále jako určující činitel českého národa. Žáci získávají pozitivní vztah ke svému mateřskému jazyku, pěstují jazykovou kulturu. Postupně zvládají běžná pravidla mezilidské komunikace, práci se zdroji informací, chápou svébytnost a rozmanitost slovesného uměleckého díla.

K naplnění jednotlivých klíčových kompetencí žáků nižších ročníků víceletého gymnázia směřují učitelé prostřednictvím následujících výchovných a vzdělávacích strategií:

1. kompetence k učení

- frontální, skupinová, individuální výuka
- systematická a promyšlená motivace žáků k aktivnímu přístupu k výuce prostřednictvím zadávání školní i domácí činnosti – projektů apod.
- aktivní práce žáků s různými zdroji informací

2. kompetence k řešení problémů

- prezentace vlastní práce žáků – individuální, skupinová práce
- samostatná školní i domácí práce
- účast v soutěžích a olympiádách
- hodnocení vlastní práce, práce spolužáka nebo skupiny, předávání vlastních zkušeností a poznatků

3. kompetence komunikativní

- referáty, diskuse, mluvní cvičení
- dramatická výchova – např. přednes uměleckého textu
- samostatná četba, písemné i ústní formulování vlastních čtenářských zkušeností a prožitků
- vlastní literární činnost

4. kompetence sociální a personální

- systematická práce v třídním kolektivu, ve skupinách
- diskuse v malé skupině i debaty celé třídy na rozličná témata
- výchova k sebevědomému, asertivnímu jednání žáků, k schopnosti sebekritiky, kritiku vytvářet i přijmout

5. kompetence občanské

- besedy, přednášky s odborníky, návštěvy kulturních akcí
- výchova k úctě k tradicím a kulturnímu i historickému dědictví, vytváření pozitivního vztahu k umění
- podpora vlastní tvořivé umělecké činnosti žáků

6. kompetence pracovní

- zadáváním úkolů a vyžadováním jejich plnění systematická výchova k základním pracovním návykům žáka